

Nordfyns Gymnasium

Højagervej 25, 5471 Søndersø, www.nordfyns-gym.dk

(Kilder: Gyldendals Online leksikon 2008 og Den Store Danske Encyklopædi, Gyldendal 1999).
Storm P. gengivet med tilladelse af Storm P.-Museet.

Foto: Odense Skolefoto, Poul Secher Jespersen og Bente M. Mathiesen. Redaktion: Bente M. Mathiesen.

Layout og grafisk tilrettelægning: Leif Knudsen Reklamebureau 6610 5720. Tryk: Tryk Team Svendborg A/S.

HOVEDVEJEN

- guide til
Eiler Madsens skulpturer
på

Nordfyns Gymnasium

Et kunstværk bliver til...

I anledning af Nordfyns Gymnasiums 25-års jubilæum i 2004 søgte og modtog skolen en stor sponsorgave fra Ny Carlsberg-fondet, og dette blev indledningen til et nyt stort kunstnerisk projekt.

I løbet af de næste to år skabte billedkunstneren Eiler Madsen en allé af skulpturer, som blev opstillet langs stien til skolens hovedindgang. Alléen består af 12 bronzehoveder af betydningsfulde personer opstillet på sorte granitsokler. De 12 udvalgte personer peger ind i gymnasiets fagrække og repræsenterer forskellige fag: Albert Einstein – fysik, Charles Babbage – datalogi, Bob Dylan - musik, Homer - oldtidskundskab, Mahatma Gandhi - historie, Mærsk Mc-Kinney Møller - erhvervs-økonomi, Søren Aabye Kierkegaard - filosofi, Lynn Margulis - biologi, Martin Luther – religion, Pablo Picasso - billedkunst, Sigmund Freud – psykologi og Karen Blixen – dansk.

Ny Carlsbergfondets donation blev givet under forudsætning af en vis medfinansiering, og derfor gik en række fonde og lokale virksomheder ind i projektet. Det drejer sig om BG Fonden, Egehøj Champignon A/S, Ingeniør N. M. Knudsens Fond, Jorton A/S, KiMs A/S og Nordfyns Bank.

I regn og kulde blev skolens nye kunstværk indviet d. 21. april 2006 med taler og reception for lærere, elever og indbudte gæster. Rektor Jørn Aarup-Kristensen bød velkommen, og derefter talte

Karsten Orth, direktør i Ny Carlsbergfondet. Om kunstværkets betydning for Nordfyns Gymnasium sagde han blandt andet:

“Eiler Madsen har med de 12 hoveder skabt sin egen kanon, fra den blinde Homer til vor tids store digter Bob Dylan. Blandt kendte dukker mere ukendte op, en for mig ukendt Lynn Margulis, professor i mikrobiologi, og Charles Babbage, der opfandt den første computer. Og sørme om han ikke også har vor tids største erhvervsmand Mærsk Mc-Kinney Møller med.”

“Og det er måske karakteristisk for alle 12 personer, Eiler Madsen har portrætteret i denne serie, at de som Dylan er enere, der har eller har haft en særlig indsigt i et område, som de har givet videre til os andre, en indsigt som har haft skelsættende betydning på den ene eller anden måde, indenfor vidt forskellige områder, naturvidenskab, billedkunst, litteratur, psykologi, filosofi, moderne teknologi eller erhverv.”

“Hovederne vil hver morgen minde Nordfyns Gymnasiums elever om, hvorfor de nu er på vej imod skolen – for at tage læring og indsigt til sig, men også for at kunne sanse og fornemme det æstetiske, kunstens sprog, formidlet gennem Eilers eget formsprog, men også de kunstnere han henviser til: Homer, Picasso og Dylan.”

Afsluttende ønskede Karsten Orth skolen og Eiler Madsen tillykke med den “markante udsmykning”.

Efterfølgende talte formanden for Nordfyns Gymnasiums bestyrelse Bjarne Sørensen og kunstneren Eiler Madsen, der takkede gymnasiet for tilliden.

KUNSTNEREN BAG VÆRKET, blev født i København i 1939 og er uddannet hos billedhugger Henry Luckow-Nielsen. I perioden 1978-1996 var Eiler Madsen lærer ved Det Fynske Kunstakademi.

I løbet af de to år kunstværket på Nordfyns Gymnasium blev skabt, havde Eiler Madsen tæt kontakt til en lille initiativgruppe af lærere på skolen: Poul Secher Jespersen, Tom Alsing og Hanne Bache. Denne gruppe mødtes jævnligt med Eiler Madsen og diskuterede blandt andet, hvilke betydningsfulde personer der skulle indgå i kunstværket.

I et interview med TV2 ved indvielsen af "Hovedvejen" d. 21. april 2006 udtalte Eiler Madsen, at det sværeste i processen var at blive klar over, hvad det var man ville, at få gjort de udvalgte personer til skulpturer, idet "mennesket er menneske, og kunst er unatur". For at finde frem til hvilke personer, der skulle udvælges til kunstværket, tog Eiler Madsen udgangspunkt i skolens læreplan. Han fortalte, at han var "dykket ned i de mennesker, som egentlig danner grundlag for sådan en læreplan"; Einstein repræsenterer eksempelvis fysik og Gandhi historie.

På spørgsmålet om hvorfor H.C. Andersen ikke er med, svarede Eiler Madsen, at Andersen og Kierkegaard ikke kunne lide hinanden. Derfor skal de ikke stå sammen her på Nordfyns Gymnasiums allé. Eiler Madsen uddybede det med, at Kierkegaard sagde følgende om H.C. Andersen: " Hr. Andersen er et flæb, Hr. Andersen digter om lykkens galocher, jeg skriver om skoen, der trykker." Eiler Madsen mente i øvrigt, at H.C. Andersen er med in absentia, i og med at man spørger efter ham.

Nysgerrighed - Tradition – Æstetik

Af rektor
Jørn Aarup-Kristensen

Hvorfor er Eiler Madsens "Hovedværk" så værdifuldt for Nordfyns Gymnasium?

En af gymnasiets store opgaver er at vække vore elevers nysgerrighed, og de tolv buste kan ikke overses, men rejser selv spørgsmålet: "Hvem er nu det?" Eiler Madsen kunne have skrevet det på forsiden af soklerne, men det er pædagogisk raffineret, at vi må om på bagsiden for at se, om vort gæt er rigtigt. Og så kommer tillægsgevinsten – et kort citat – som Eiler har valgt til at karakterisere den afbildede. Det er spændende og ofte finurlige citater, der er valgt. De giver smag på mere.

Hvorfor er hun/han med i rækken? Her er oplæg til spørgsmål og drøftelse i klassen, og den nøgle til samtale er det vores læreropgave at gribe. Alle fag kan føle sig repræsenteret.

Hvad har kunstneren tænkt sig med rækkefølge og modstilling? Jeg ved, at det ikke er tilfældigt. Hvorfor ser Freud gennem sin monokel på Karen Blixen? Hvorfor står Bob Dylan ved siden af Albert Einstein? Svarene må man selv finde, og det er det spændende.

En anden af gymnasiets hovedopgaver er at formidle den store tradition. Hvilke store tænkere, videnskabsmænd, digtere og kunstnere er gået forud for os? Eilers hoveder får med tiden patina, men de bliver ikke støvede. Det er vores opgave at sætte traditionen i spil med nutiden for at pejle mod fremtiden. Busterne bliver i de kommende år en betydelig inspirationskilde i det arbejde. Som en elev sagde: "Jeg har ikke noget imod oldtidskundskab, men hvad skal jeg lige bruge det til i mit videre uddannelsesforløb?"

En mor ringer for at spørge rektor: "Er det rigtigt, hvad jeg læser i avisen, at rektorerne vil have fjernet oldtidskundskab fra fagrækken? Det vil da være forfærdeligt, hvis eleverne ikke skal møde *Illiaden*." Homer er med i rækken, og det er vores opgave at gøre den blinde digters visioner levende for vore elever. Eiler Madsen har gjort sit til at sætte dagsordenen.

Bekendtgørelsen for gymnasiet lægger stor vægt på forberedelsen til de videregående uddannelser. Faglig indsigt, studiekompetence og samfundsforståelse er nøglebegreber. Det må ikke forhindre, at vi i gymnasiet giver vore elever sans for det kreative og smukke. Det smukke kan være mange ting. Klarheden i et matematisk udtryk er ikke uden æstetik. Sporten har sin egen æstetik, og digtekunst og musik har sine egne æstetiske værdier. Eiler Madsens værk er en inspiration til at blive klar på rummets æstetik. Hvorfor er alleen så flot? Hvorfor er busten af Kierkegaard så fascinerende i sin karakteristiske af personen? Og jo mere man ved om Kierkegaard, jo mere spændende bliver busten. Den oplevelse af det smukkes fascination er det vores opgave at give vore elever mulighed for.

Derfor er Eiler Madsens værk en gave til Nordfyns Gymnasium og dets nuværende og kommende elever, og med tiden vil mange mennesker komme forbi for at se de flotte buster og glæde sig over oplevelsen.

- Det er en græsk filosof.
- Hvorfor står han nede i kassen?

”Gud kaster ikke med terninger.”

ALBERT EINSTEIN

(1879-1955)

Tysk-schweizisk-amerikansk fysiker og en meget fremtrædende videnskabsmand. I 1905 skrev Albert Einstein flere artikler, som blev begyndelsen på hans akademiske karriere. Han gav en teoretisk forklaring på den fotoelektriske effekt, hvilket indbragte ham nobelprisen i 1922. Derudover skrev han afhandlinger om bestemmelse af molekylære dimensioner, de brownske bevægelser og den specielle relativitetsteori.

I 1915 udgav Albert Einstein sit hovedværk *Den almene relativitetsteori*, som sandsynligvis er det betydeligste bidrag til 1900-tallets fysik. I 1916 udgav Einstein sin bedst kendte bog *Om den specielle og almene relativitetsteori*, populært forklaret.

Politisk var Albert Einstein pacifist og fortaler for nedrustning.

CHARLES BABPAGE

(1792-1871)

Britisk matematiker, ingeniør og professor ved Cambridge University. Charles Babbage ydede en stor indsats indenfor matematik, økonomi, statistik og teknologi, men han interesserede sig især for løsning af praktiske problemer ved hjælp af videnskabelige metoder. Han arbejdede fra 1820'erne med at konstruere mekaniske regnemaskiner, først en *differensmaskine*, der skulle udregne mate-

matriske tabeller automatisk, og senere en programmerbar *analytisk maskine*, der var en programmerbar regnemaskine, hvis principper ligger til grund for computeren. På grund af tekniske og økonomiske vanskeligheder blev Babbages maskiner ikke færdigbygget i hans levetid, og det blev først muligt at realisere hans tanker og ideer ved brug af moderne elektronik.

01101001
11010001

100111010

*"The answer, my friend, is blowin' in the wind.
The answer is blowin' in the wind."*

BOB DYLAN

(1941-)

Egl. Robert Allen Zimmerman, amerikansk sanger, sangskriver og guitarist. I 1962 debuterede Bob Dylan med albummet *Bob Dylan* inspireret af amerikansk folkemusik. Efterfølgende begyndte han at skrive protestsange som f.eks. *Blowin' In The Wind* og *A Hard Rain's gonna Fall*, og han udsendte pladerne *The Free-wheelin' Bob Dylan* (1963) og *The Times They Are A-Changin'* (1964).

Fra ca. 1965 spillede han i stigende grad elektrisk rockmusik og udgav lp'er, hvor han kombinerede folkemusik og rock, til inspiration for mange musikere verden over. Bob Dylan er en af sin generations største sangskrivere og folke- og rockmusikere.

*"Hadefuld mod mig som Hades' porte
er den mand, som skjuler et i sit hjerte og
siger noget andet."*

HOMER

(ca. 700 f. Kr.)

Græsk digter. Det vides ikke med sikkerhed, hvornår Homer levede, men han anses som forfatter til *Illiaden* og *Odysseen* (ca. 700 f. Kr.), der er de ældste digte i græsk og dermed europæisk litteratur. Digtene foregår i en fjern fortid, men digterens samtid træder indimellem frem. *Illiaden* handler om den græske

krig mod Troja, og *Odysseen* fortæller om helten Odysseus, der under store vanskeligheder kæmper for at vende tilbage til sin trofaste hustru og sin søn. Forestillingen om den blinde digter stammer fra antikken, og det har siden da været diskuteret, om Homer var forfatter til de to digte, og om digtene var nedskrevet eller mundtlig overleveret.

*”Friheden er ingenting værd,
hvis ikke den indbefatter friheden til at fejle.”*

MAHATMA GANDHI

(1869-1948)

Egl. Mohandas Karamchand Gandhi, indisk politisk leder.

Gandhi studerede jura i London 1888-1891 og arbejdede 1893-1914 som advokat i Sydafrika. I denne periode udviklede han idéer om ikke-vold som politisk våben.

I 1915 vendte Gandhi tilbage til Indien, hvor han nogle år senere blev politisk aktiv. Fra 1919 ledede han oppositionen mod det britiske kolonistyre i Indien, som

han gennemførte flere ikke-samarbejds-kampagner imod i en national kamp for selvstyre.

Gandhi forsøgte uden held at forlige hinduer og muslimer, og delingen af Britisk Indien i 1947 i det muslimske Pakistan og det overvejende hinduistiske Indien var ikke i tråd med hans enhedslinje.

Mahatma Gandhi blev myrdet af en hindufundamentalist.

”Rettidig omhu.”

MÆRSK MC-KINNEY MØLLER

(1913-)

Dansk skibsreder, søn af A.P. Møller.

Mærsk Mc-Kinney Møller blev målrettet uddannet til at træde ind i faderens virksomhed, og 1940 blev han optaget som partner. I 1965 efter faderens død blev han A.P. Møller-gruppens øverste chef frem til 1993, hvor Jess Søderberg overtog ledelsen af A.P. Møller Gruppen.

Mærsk Mc-Kinney Møller er formand for A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal (stiftet 1953), og som eksempler på fondens større donationer kan nævnes Amaliehaven (1983) og Operahuset (2004). Mærsk Mc-Kinney Møller blev tildelt Elefantordenen i år 2000.

”Msk. gjør aldrig næsten Brug af de Friheder det har, saaledes f.E. af Tænkefriheden; i stedet derfor fordrer man til Vederlag Yttringsfriheden.”

SØREN AABYE KIERKEGAARD

(1813-1855)

Dansk teolog, filosof og forfatter, som regnes blandt eksistentialismens grundlæggere. Kierkegaards forfatterskab omfatter ca. 40 bogtitler og et tilsvarende antal artikler. I perioden 1843-46 behandlede han teologiske, filosofiske og psykologiske temaer f.eks. i *Enten-Eller* (1843) og *Stadier paa Livets Vej* (1845). 1844 udgav han *Begrebet Angest* og 1849 *Sygdommen til Døden*, hvor han beskæftigede sig med menneskets sammensatte psyke. Ofte blev hans værker udgivet under pseudonymer, men i 1845

udgav han *Atten opbyggelige Taler* i sit eget navn for at understrege, at han primært så sig selv som en religiøs og kristelig forfatter. I perioden 1847-51 blev Kierkegaards værker mere polemiske, hvilket kom til udtryk i *Opbyggelige Taler i forskjellig Aand* (1847), og fra 1855 beskæftigede han sig hovedsageligt med kampen mod kirken som institution og mod den officielle kristendom. Søren Kierkegaard har haft stor indflydelse på dansk og internationalt åndsliv, og hans værker er oversat til utallige sprog.

”Mennesket er ikke andet end en varmetank for nogle kilogram mikroorganismer, der skal levere kuldioxid til planterne.”

LYNN MARGULIS

(1938-)

Amerikansk biolog. I 1963 tog Lynn Margulis en doktorgrad fra Berkeley. I perioden 1977-86 var hun professor ved Boston University og derefter ved University of Massachusetts. Lynn Margulis er fortaler for endosymbiont-hypotesen om den kernebærende celled oprindelse, som er beskrevet i bogen *Symbiosis in Cell Evolution* (1981). I 1989 udgav hun bogen *Global Ecology* om Gaiteorien.

”Selv om jeg vidste, at verden ville gå af lave i morgen, ville jeg alligevel plante mit æbletræ i dag.”

MARTIN LUTHER

(1483-1546)

Tysk teolog og reformator. Martin Luther var den centrale skikkelse i opgøret og bruddet med den romersk-katolske kirke, som førte til den evangelisk-lutherske kirkeretning.

I 1517 offentliggjorde Martin Luther sine 95 teser, hvor han protesterede mod kirkenes handel med aflad, og i årene 1518-20 udgav han et stort antal skrifter, bl.a. folkelige skrifter på tysk, som blev meget udbredte. I 1520 blev Martin Luther lyst i band af paven, men han nægtede at til-

bagekalde sine skrifter. I 1522 oversatte Luther Det Nye Testamente til tysk. Efterfølgende oversatte han Det Gamle Testamente, og dermed kunne der trykkes en fuldstændig Bibel på tysk i 1534. Med reformationen forkastedes pavedømmet, sjælemesser, relikvie- og helgendyrkelse, aflad, pilgrimsrejser mm., og præsterne opgav deres cølibat og kunne indgå ægteskab. Den lutherske bevægelse kom til Danmark i begyndelsen af 1520'erne, og i 1526 brød Danmark reelt med Rom med vedtagelsen af, at paven ikke skulle bekræfte bispevalg.

”Jeg søger ikke, jeg finder.”

PABLO PICASSO

(1881-1973)

Spansk maler, tegner, grafiker, billedhugger og keramiker. Pablo Picasso var 1900-tallets mest indflydelsesrige billedkunstner og en central figur i modernismens internationale udvikling. Efter den melankolske ”blå periode” (1901-04) og den lysere ”rosa periode” (1904-06) malede han 1907 *Frøkenene fra Avignon*, der indledte en ny kunstrening, kubismen, som han udviklede sammen med den franske maler Georges Braque (1882-1963).

I 1920'erne blev Picasso inspireret af surrealismen, som omkring 1930'erne kom til udtryk i surreale værker og billeder af badende kvinder. I hovedværket *Guernica* (1937) protesterede Picasso mod tyskernes krigsførelse. Picasso-museer findes bl.a. i Barcelona og Paris, og i Danmark er der udstillet værker af Picasso på Statens Museum for Kunst, Glyptoteket og Louisiana.

”Somme tider er en cigar bare en cigar.”

SIGMUND FREUD

(1856-1939)

Østrisk læge og psykolog samt grundlægger af psykoanalysen. Sigmund Freud beskæftigede sig med det ubevidstes rolle i relation til psykiske lidelser og udviklede en samtaleterapi med opmærksomheden rettet mod patientens drømme og traumatiske oplevelser.

Sigmund Freud så seksualiteten som menneskets vigtigste drift ved siden af dødsdriften, og hans driftsteori fik stor indflydelse på den vestlige kultur og menneskeopfattelse. Han udgav bl.a. *Drømmetydning* (1900, da. 1959), *Forelæsninger til indføring i psykoanalysen* (1916-17, da. 1958-59), *Kulturens byrde* (1929, da. 1966).

”Ja, af alle Verdens Kræfter er Kærligheden den guddommeligste.”

KAREN BLIXEN

(1885-1962)

Dansk forfatter. Karen Blixen voksede op i Danmark, men var efter sit ægteskab med Bror Blixen-Finecke bosat i Kenya, hvor de sammen drev en kaffefarm. Ægteskabet blev opløst i 1925, og i 1931 måtte farmen sælges på grund af økonomiske problemer. Karen Blixen vendte tilbage til Danmark, til Rungstedlund, hvor hun helligede sig sit forfatterskab.

Hun har blandt andet skrevet *Syv fantastiske Fortællinger* (*Seven Gothic Tales*, 1934 - skrevet på engelsk og udgivet i USA under pseudonymet Isak Dinesen), *Den afrikanske Farm* (1937, film 1985), *Vinter-Eventyr* (1942), *Babettes Gæstebud* (1950), *Sidste Fortællinger* (1957) og *Skæbne-Anekdoter* (1958). I sine værker beskæftiger hun sig især med skæbnetemaet og identitetskonflikter. I 1991 blev Karen Blixens hjem i Rungstedlund indrettet som museum, Karen Blixen Museet.